

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/994/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6413215119
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6413215119.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a Mgr. Dušana Ďuriana v právnej veci navrhovateľa C. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466, proti odporcovi POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpený advokátkou JUDr. Barborou Korenecovou, so sídlom Malinovo - Slnecná 765/3, v konaní o zaplatenie 252,29 Eur s príslušenstvom o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/169/2013-54 zo 4. júna 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania voči navrhovateľovi nepriznáva.

odôvodnenie:

Návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 252,29 Eur a zaplatenie úrokov z omeškania z tejto sumy vo výške 5,5 % ročne od 08. 11. 2002 do zaplatenia okresný súd zamietol uznávajúc za dôvodne vznesenú námietku premlčania odporcom. Z prednesu účastníkov v konaní a nimi predložených listín zistil, že účastníci uzavreli dňa 19. februára 2008 zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol odporca navrhovateľovi úver vo výške 464,71 Eur, ktorý splatil navrhovateľ odporcovi 25. 06. 2008 aj s dohodnutými úrokmi celkovou sumou 717,- Eur. Napriek rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu nadriadeného o námietke miestnej príslušnosti uznesením z 27. februára 2014 sp. zn. 16NcC/8/2014, v ktorom nadriadený súd vyslovil názor, že zmluva z 19. februára 2008 je zmluvou o spotrebiteľskom úvere uzavretou podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a navrhovateľ má v spore postavenie spotrebiteľa domáhajúceho sa svojho práva prvostupňový súd konštatoval, že navrhovateľ vystupoval pri uzavretí zmluvy o úvere ako podnikateľ, z tohto dôvodu je potrebné uzavretú zmluvu aj plynutie premlčacej doby posúdiť podľa ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Obchodný zákonník určuje počiatok plynutia premlčacej doby v § 391 ods. 1 odo dňa, keď sa mohlo právo uplatniť na súde. Dĺžka premlčacej doby je ustanovená § 397 Obchodného zákonníka na 4 roky. Z odporcom predloženého rozpisu splátok a pokút súd zistil, že poslednú splátku úveru zaplatil navrhovateľ 25. 06. 2008. Štvorročná premlčacia doba podľa Obchodného zákonníka uplynula skôr, než navrhovateľ podal na súd návrh. Návrh bol doručený Okresnému súdu Žiar nad Hronom 15. 11. 2013. Jeho nárok je premlčaný. Keďže odporca vzniesol námietku premlčania, súd nemohol navrhovateľovi premlčané právo priznať a jeho návrh zamietol. Odporca si napriek úspechu v konaní právo na náhradu trov konania neuplatnil, preto mu náhrada trov konania priznaná nebola.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ. Uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a), d), f) a h) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Názor okresného súdu, že ak bol navrhovateľ označený aj údajmi zo živnostenského oprávnenia, konal pri uzatváraní zmluvy ako podnikateľ, označil za nesprávny. Navrhovateľ bol v zmluve označený nielen ako podnikateľ, ale aj ako fyzická osoba nepodnikateľ. Zmluva o úvere bola odporcom vopred naformulovaná. Navrhovateľ jej obsah nijakým spôsobom meniť nemohol. Navrhovateľ ako spotrebiteľ nemohol mať vedomosť o následkoch duplicitného označenia, prípadne označenia jeho osoby ako podnikateľského subjektu, ani označenia použitia finančných prostriedkov na podnikateľské účely. Odporca získal informácie o živnostenskom oprávnení navrhovateľa, ako i ďalšie údaje označujúce navrhovateľa ako podnikateľský subjekt pri zisťovaní príjmu navrhovateľa a takto získané údaje mandatár odporcu doplnil do zmluvy o úvere bez osobitného poučenia navrhovateľa o tejto skutočnosti a jej následkoch. V dôsledku nesprávne ustáleného statusu navrhovateľa v zmluvnom vzťahu sa okresný súd nesprávne vysporiadal s námietkou premlčania vznesenou odporcom. Zmluva o úvere bola zmluvou spotrebiteľskou, navrhovateľ v tomto právnom vzťahu mal postavenie spotrebiteľa, preto je nevyhnutné premlčanie posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Odporca sa na úkor navrhovateľa bezdôvodne obohatil a bezdôvodné obohatenie získal úmyselne. Náležitosti úverovej zmluvy podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch ustanovené už od roku 2001 odporca v zmluvách o spotrebiteľských úveroch neuvádzal. Krajský súd v Prešove, i Krajský súd v Žiline už vo svojich rozhodnutiach vyslovili názor, že dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov je nevyhnutné hodnotiť ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Výška požadovanej odplaty za poskytnutý úver zo strany odporcu odporovala dobrým mravom. Navrhol zrušiť rozsudok okresného súdu, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 29,62 Eur.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu zdôrazňoval, že v zmluve o úvere navrhovateľ vyhlásil, že poskytnuté peňažné prostriedky si berie na výkon podnikania. Toto jeho vyhlásenie vylučuje záver o tom, že v tomto právnom vzťahu pôsobil navrhovateľ ako spotrebiteľ. Zmluva o úvere uzavretá medzi účastníkmi nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Okresný súd správne aplikoval inštitút premlčania upravený v Obchodnom zákonníku. Navrhol potvrdiť rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

Krajský súd prejednal vec v celom rozsahu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny vo výroku podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Zo spisu okresného súdu odvolací súd zistil, že návrhom doručeným Okresnému súdu Žiar nad Hronom 15. 11. 2013 sa navrhovateľ u odporcu domáha vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 252,29 Eur ako rozdielu sumy poskytnutej odporcom navrhovateľovi na základe úverovej zmluvy č. 4211092 uzavretej 19. februára 2008 podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka a sumou 717,- Eur, ktorú navrhovateľ odporcovi na splátkach úveru (istina + úroky + poplatky) zaplatil. Úroky z omeškania žiada navrhovateľ od uplynutia času, ktorý vo výzve na vrátenie plnenia prijatého bez právneho dôvodu zo 04. 11. 2013 adresovanej odporcovi na vydanie bezdôvodného obohatenia odporcovi poskytol. V zmluve o úvere je skutočne navrhovateľ označený menom, bydliskom, rodným číslom, číslom občianskeho preukazu a zároveň aj údajmi zo živnostenského registra so sídlom podnikania, identifikačným číslom, ale účel, pre ktorý čerpal úver, v zmluve uvedený nie je. Okolnosti uzavretia zmluvy výsluchom navrhovateľa a osoby konajúcej v mene odporcu okresný súd nezisťoval. Pojednávania nariadeného na deň 30. apríla 2014 sa zúčastnil jedine právny zástupca navrhovateľa. Navrhovateľ sa ospravedlnil aj z účasti na pojednávaní dňa 4. júna 2014, preto súd pri rozhodovaní vychádzal len z tvrdení v písomných podaniach účastníkov a nimi predložených listinných dôkazov. Posudzujúc zmluvu podľa jej formy a obsahu okresný súd dospel k jednoznačnému záveru, že navrhovateľ v tomto zmluvnom vzťahu nevystupoval ako spotrebiteľ, ale úver čerpal ako fyzická osoba - podnikateľ a zmluva o úvere nie je spotrebiteľskou zmluvou.

Súdna prax už dospela k jednoznačnému záveru, že zmluvná klauzula o aplikácii obchodného zákonníka v zmluve o úvere nie je žiadnou preukážkou pre aplikáciu všeobecných ustanovení občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa a dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania úverového dlžníka ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku, teda veriteľa. Bez vykonania patričného dokazovania k okolnostiam uzavretej zmluvy o úvere nemohol okresný súd len na základe predtlačenej formulárovej zmluvy vyhotovenej odporcom a vyplňanej

jeho zástupcom dospieť k záveru, že navrhovateľ pri uzatváraní zmluvy o úvere z 19. februára 2008 nekonal ako spotrebiteľ, ale ako podnikateľ. Pre správne rozhodnutie vo veci nebolo potrebné doplniť dokazovanie na zistenie spôsobu jednaní účastníkov k predchádzajúcej zmluve o úvere z 19. februára 2008 z dôvodu, že rozhodnutie okresného súdu, ktorý zamietol návrh pre dôvodne vznesenú námietku premlčania odporcom je vo výroku vecne správne.

Ak by sa po doplnení dokazovania preukázalo, že navrhovateľ v čase uzavretia úverovej zmluvy z 19. februára 2008 odporcovi uviedol, že úver čerpá ako podnikateľ za účelom výkonu podnikania na posúdenie právnych vzťahov účastníkov vzniknutých z tejto zmluvy, by bolo potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka tak, ako to uviedol okresný súd v celom komplexe, teda aj na posúdenie námietky premlčania. Premlčacia doba podľa § 397 Obchodného zákonníka je štvorročná, ktorá začala plynúť dňom nasledujúcim po zaplatení poslednej splátky úveru (posledná splátka zo strany navrhovateľa bola zaplatená 25. 06. 2008) a uplynula 25. 06. 2012. Návrh na Okresný súd Žiar nad Hronom bol podaný až 15. 11. 2013, teda po uplynutí štvorročnej premlčacej doby podľa § 397 Obchodného zákonníka.

Ak by aj súd po vykonanom dokazovaní dospel k názoru, že navrhovateľ si vzal úver pre vlastnú priamu spotrebu ako fyzická osoba nekonajúca v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (spotrebiteľ definovaný v § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka) a právny vzťah účastníkov zo zmluvy o úvere posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, dospel by k rovnakému záveru, že svoj nárok si uplatnil navrhovateľ na súde po uplynutí objektívnej premlčacej doby zakotvenej v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa najneskôr právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Ustanovenie § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka stanovuje pre vydanie bezdôvodného obohatenia dvojité kombinované premlčacie doba: subjektívnu, ktorá je dvojročná a objektívnu trojročnú, resp. desaťročnú. Ich začiatok je stanovený odlišne a ich vzájomný vzťah je taký, že sú na sebe nezávislé, čo do svojho plynutia, jeho začiatku, aj konca. Ak skončí plynutie ktorejkoľvek z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na plynutie druhej premlčacej doby. Premlčanie ako právny inštitút je následok kvalifikovaného uplynutia času, ktoré spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti práva. Pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Objektívna premlčacia doba v prípade majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu začína plynúť okamihom získania bezdôvodného obohatenia. Ak navrhovateľ tvrdí, že odporca získal na jeho úkor bezdôvodné obohatenie tým, že prevzal od neho splátky na úroky a poplatky, na ktoré mu nevznikol nárok, k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane odporcu by malo dôjsť najneskôr 25. 06. 2008, kedy bola zaplatená navrhovateľom posledná splátka úveru. Objektívna premlčacia doba by aj v tomto prípade začala plynúť odo dňa nasledujúceho po dátume vzniku bezdôvodného obohatenia od 26.06.2008 a uplynula 25. 06. 2011.

Navrhovateľ tvrdí, že odporca získal bezdôvodné obohatenie úmyselne. Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje, preto sa pri skúmaní úmyslu konajúcej osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom práve. Zavinenie podľa § 15 Trestného zákona je vybudované na dvoch zložkách - vedomostnej a vôľovej. Podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy alebo nepriamy. O priamy úmysel pri bezdôvodnom obohatení podľa Občianskeho zákonníka ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne, že ho získať chce. O nepriamy úmysel ide ak ten, kto sa na úkor iného obohatil vedel, že svojím konaním môže získať bezdôvodné obohatenie a pre prípad, že sa tak stane, bol s týmto následkom uzročený. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi odporcu pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, ale by bolo nutné v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy preukázať, že odporca v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzročený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Odporca uzavrel s navrhovateľom zmluvu o úvere podľa jej obsahu v zmysle § 497 a nasledujúce zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky čo do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Odporca skutočne chcel získať odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, táto

skutočnosť ale nedokazuje jeho úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Odporca v čase uzavretia zmluvy 19. februára 2008, ani v čase prijatia platieb od navrhovateľa nemohol vedieť ani predpokladať, že o niekoľko rokov neskôr možno súd posúdi zmluvu o úvere uzavretú s navrhovateľom ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z. z., najmä ak bol navrhovateľ v zmluve o úvere označený aj údajmi živnostníka, z čoho odporca mohol vyvodiť, že navrhovateľ nekoná ako spotrebiteľ. Ak nebolo preukázané úmyselné konanie odporcu pri získavaní bezdôvodného obohatenia, ktoré by malo vplyv na predĺženie objektívnej premlčacej doby z troch na desať rokov v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je nerozhodné, či okresný súd posúdil vzťah medzi účastníkmi podľa ustanovení Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka a posudzoval otázku premlčania podľa Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka, pretože od okamihu získania bezdôvodného obohatenia odporcom uplynuli obe objektívne premlčacie doby - štvorročná podľa Obchodného zákonníka, aj trojročná podľa Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 219 ods. 1 O. s. p. dovoľuje odvolaciemu súdu potvrdiť rozhodnutie okresného súdu aj v prípade, že je vecne správne len vo výroku. Odvolací súd aplikujúc ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. rozsudok okresného súdu ako vecne správny vo výroku potvrdil.

Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.
Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.